

Kod ucznia .....

**Małopolski Konkurs Historyczny
dla uczniów dotychczasowych gimnazjów i klas
dotychczasowych gimnazjów prowadzonych
w szkołach innego typu
rok szkolny 2018/2019
„Ziemie polskie i Polacy pod zaborami (1795-1918)
na tle wydarzeń z historii powszechnej”**

etap szkolny

Wypełnia Komisja Szkolna

Miejsce na dane ucznia

Numer Zadania	Maksymalna liczba punktów możliwa do uzyskania w poszczególnych zadaniach	Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika w poszczególnych zadaniach
1	1	
2	1	
3	4	
4	1	
5	1	
6	3	
7	2	
8	3	
9	6	
10	4	
11	3	
12	6	
13	2	
14	4	
15	2	
16	2	
17	1	
18	3	
19	4	
20	6	
21	5	
22	4	
23	5	
24	1	
25	6	
26	3	
27	3	
28	8	
29	3	
30	3	
Suma punktów	Możliwych punktów do uzyskania: 100	Uzyskanych punktów:

Ilość uzyskanych punktów po weryfikacji .....

Czytelny podpis osoby sprawdzającej : .....

Czytelny podpis osoby weryfikującej : .....

Droga Gimnazjalistko, Drogi Gimnazjalisto!

Przed rozpoczęciem pracy przeczytaj poniższą instrukcję.

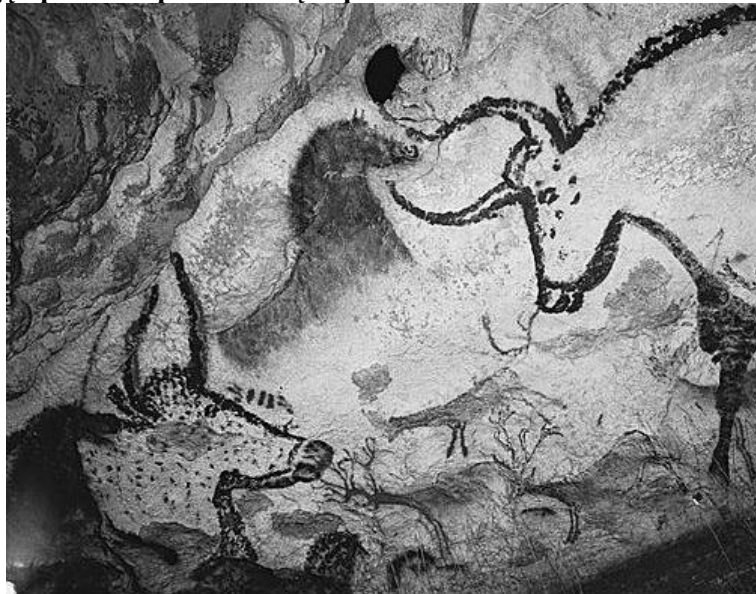
1. Zakoduj swoją pracę. Nie podpisuj kartek imieniem i nazwiskiem.
2. Przed Tobą zestaw **30** zadań konkursowych.
3. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań możesz uzyskać **100** punktów.
4. Przy każdym zadaniu podana jest maksymalna ilość punktów, którą można uzyskać.
5. Na rozwiązanie zestawu masz **90 minut**. Komisja konkursowa 15 minut przed końcem przypomni Ci o upływającym czasie.
6. Czytaj uważnie wszystkie polecenia.
7. Odpowiedzi należy wpisywać tylko długopisem lub piórem z atramentem koloru czarnego lub niebieskiego. Odpowiedzi zapisane ołówkiem, pisakiem lub innym narzędziem nie będą oceniane.
8. Pisz czytelnie – odpowiedzi nieczytelne nie będą oceniane!
9. Zapisuj słowa w pełnym brzmieniu – nie stosuj skrótów. Błędne zapisy nazwisk, nazw, pojęć, terminów, dat spowoduje nieprzyznanie punktów.
10. Błędne zapisy wyraźnie przekreśl. Przy błędnych zaznaczeniach w pytaniach testowych należy pisać: dobrze, źle.
11. Nie wolno używać korektora – zadanie, w którym użyto korektora nie będzie oceniane.
12. Brudnopis nie podlega ocenie.
13. Wyłącz telefon komórkowy, jeśli go posiadasz.
14. Stwierdzenie niesamodzielności pracy lub przeszkadzanie innym, spowoduje wykluczenie Cię z udziału w konkursie.

Życzymy Ci powodzenia!

Organizatorzy konkursu

Zadanie 1 (1 punkt)

Obejrzyj ilustrację i podkreśl prawidłową odpowiedź.

(źródło: <http://www.larousse.fr/encyclopedie/images/.....> , dostęp 28 .08.2018)

Ilustracja obrazuje przykład twórczości człowieka w epoce:

- A. paleolitu
- B. neolitu
- C. mezolitu
- D. megalitu

Zadanie 2 (1 punkt)

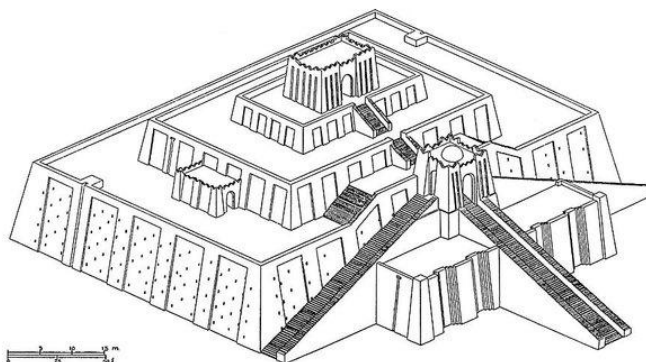
Podkreśl prawidłową odpowiedź.

Obszar Żyznego Półksiężyca rozciągał się na terenach:

- A. Zatoki Perskiej, Syrii, Palestyny, Półwyspu Synaj
- B. wybrzeża Północnej Afryki, Cieśniny Gibraltarskiej i Półwyspu Iberyjskiego
- C. Północnej Afryki, Syrii i Półwyspu Synaj
- D. Półwyspu Synaj, Kaukazu i Azji Mniejszej

Zadanie 3 (4 punkty)

Obejrzyj ilustrację i wykonaj zadania A, B, C, D.

(Źródło: <https://fineartamerica.com/featured/.....-gran-ger.html?product=poster>, dostęp 29 VIII 2018)

- A. Na podstawie ilustracji zidentyfikuj zabytek starożytnej architektury i wpisz jego nazwę w wykropkowane miejsce .....
- B. Na podstawie wiedzy własnej wpisz w wykropkowane miejsce nazwę cywilizacji, na terenie której powstała budowla przedstawiona na ilustracji .....

C. Na podstawie wiedzy własnej wskaż jedną funkcję budowli przedstawionej na ilustracji. Odpowiedzi wskaż spośród poniższych:

- funkcja sakralna
- funkcja ekonomiczna
- funkcja militarna
- żadna z pozostałych odpowiedzi nie jest prawidłowa

D. Na podstawie wiedzy własnej wpisz nazwę materiału z którego zbudowano obiekt przedstawiony na ilustracji .....

Zadanie 4 (1 punkt)

Zapoznaj się z fragmentem tekstu źródłowego i wykonaj do niego zadanie.

[Ten], który uciszył niezadowolonych, król, który [...] obwieścił rytuały kultowe Isztar. Pobożny, oddany bogom wielkim [...]. Król potężny, słońce Babilonu [...], król, który zmusił do posłuszeństwa cztery strony świata, ulubieniec Isztar — oto ja! Gdy Marduk, ład zaprowadzić (wśród) ludu i krajowi dobre obyczaje dać poznać, polecił mi, prawo [...] w usta kraju włożyłem (oraz) dobrobyt ludowi zapewniłem [...].

(źródło: <https://www.pistis.pl/biblioteka/....pdf>, dostęp 15 VIII 2018)

Na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnij, w jaki sposób król uzasadnił wprowadzenie nowego prawa .....

Zadanie 5 (1 punkt)

Spośród wymienionych nazw miast podkreśl tę, która jest związana z cywilizacją egipską.

- A. Ur
- B. Lagasz
- C. Memfis
- D. Babilon
- E. Niniwa
- F. Aszur

Zadanie 6 (3 punkty)

Na podstawie opisów rozpoznaj systemy religijne i wpisz ich nazwę w wykropkowane miejsca.

A. Dosłownie: nauczanie, pouczenie, tradycyjne prawo religijne [...]. Zwój [...] wypisanym – zgodnie ze starożytną tradycją – tekstem Pięcioksięgu jest najświętszym obiektem rytualnym [...]; w czasie modlitw zbiorowych odczytuje się z niego kolejne fragmenty, co tydzień inne, i w ten sposób cały tekst jest w ciągu roku publicznie recytowany [...].

źródło: <http://www.jhi.pl/psj/....>, dostęp 29 VIII 2018)

• .....

B. Obejmuje 73 księgi [...] spisane w języku hebrajskim, aramejskim i greckim. Jest księgą religijnej społeczności [...]. Treści [...] były głównym bodźcem dla ukształtowania się owej wspólnoty religijnej w okresie poprzedzającym utrwalenie [...] na piśmie [...]. Jest uważana za normatywne i autorytatywne źródło zasad wiary i moralności [...].

(źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/....;3877149.html>, dostęp 30 VIII 2018)

• .....

C. Święta księga [odwołująca się do tradycji innych religii monoteistycznych]. Ostateczna wersja powstała [...] dopiero w X w. [...]. Zawiera przepisy dogmatyczne, kultowe i rytualne, nakazy moralne, przepisy prawa karnego i cywilnego oraz wiele opowieści [...] z życia [proroka]. Treść nie tworzy spójnej całości narracyjnej, składa się ze 114 rozdziałów [...], dzielących się na wersety".

(źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/....;3911598.html>, dostęp 29 VIII 2018)

• .....

Zadanie 7 (2 punkty)

Przeczytaj opisy dwóch kultur starożytnych i dokonaj ich identyfikacji, wpisując właściwe nazwy w wykropkowane miejsca.

A. Szczytowy okres rozwoju [kontynentalnego] nastąpił w fazie środkowej; wówczas jej wpływy sięgały Cyklad, Wysp Jońskich, Epiru, Tesalii, [...] zachodniego wybrzeża Azji Mniejszej, Cypru [...] Z tego okresu pochodzą znane groby tolosowe [...] a także wielkie ośrodki pałacowe [...] otoczone zazwyczaj cyklopowymi murami, [...] z głównym pomieszczeniem zwanym megaronem.

(źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/.....-kultura;3944869.html>, dostęp 30 VIII 2018)

- .....

B. Pierwszy okres jej rozkwitu przypada na [okres], kiedy powstały kompleksy pałacowe, stanowiące siedziby władców [...]. Obcy najazd lub trzęsienie ziemi zniszczyło pałace, na których miejscu wzniesiono nowe, znacznie okazałsze. W 2 następujących wiekach wyspa [...] przeżyła okres swego największego rozkwitu, widocznego w architekturze, ceramice, malarstwie [...].

(źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/.....-kultura;3927358.html>, dostęp 30 VIII 2018)

- .....

Zadanie 8 (3 punkty)

Obejrzyj mapę i zaproponuj dla niej tytuł zawierający temat mapy, przestrzeń geograficzną, którą obejmuje oraz czas, w którym rozgrywały się ukazane na mapie wydarzenia/procesy.

(źródło: <https://encyklopedia.interia.pl/nauki-spoeczne-humanistyka/news-.....,nId,1968029>, dostęp 1 IX 2018)

- Proponowany tytuł mapy: .....

Zadanie 9 (6 punktów)

Uzupełnij tekst dotyczący ustrojów starożytnych państw, wpisując właściwe pojęcia w wykropkowane miejsca.

Na czele Sparty stało dwóch ....., którzy wchodził również w skład specjalnej 28 osobowej rady starszych zwanej ..... Społeczeństwo tego państwa składało się z trzech grup: pełnoprawnych obywateli, czyli ....., wolnej ludności, czyli ..... oraz niewolnych chłopów, czyli helotów. Na czele państwa, które było największym rywalem politycznym Sparty stali ..... wybierani poprzez losowanie. Wraz z nowatorską zmianą ustroju na demokrację, w sprawowaniu władzy w tym państwie tym mógł uczestniczyć każdy wolny obywatel, który mógł przybyć na obrady .....

Zadanie 10 (4 punkty)

Na podstawie opisów rozpoznaj urzędy republiki rzymskiej i wpisz ich nazwy w wykropkowane miejsca.

- Urzędnicy ci pobierali podatki i zarządzali finansami państwa .....

- A. Wolnizna to nazwa części pola, która w ramach systemu trójpolówki nie była obsiewana .....
- B. *Wielka Karta Swobód* położyła podwaliny pod rozwój parlamentaryzmu w Anglii .....
- C. Jednym z podstawowych źródeł dochodów króla w Polsce XIV wieku była dziesięcina .....
- D. Kronika Galla Anonima powstała na dworze Bolesława Śmiałego .....

Zadanie 15 (2 punkty)

Obejrzyj ilustrację i wykonaj zadania A i B.

A. Na podstawie wszystkich elementów graficznych ilustracji podkreśl prawidłową odpowiedź:

Polski rycerz przedstawiony na ilustracji mógł walczyć w:

- IX-X wieku
- XII-XIII w.
- XV w.
- żadna z pozostałych odpowiedzi nie jest prawidłowa

B. Uzasadnij wybór dokonany w punkcie A wysuwając jeden argument: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(źródło: "Szymona Kobylińskiego gawędy o broni i mundurze", Warszawa 1984, s.15)

Zadanie 16 (2 punkty)

Zapoznaj się z tabelą i na podstawie wiedzy własnej uporządkuj zamieszczone w niej wydarzenia w kolejności chronologicznej, oznaczając je cyframi 1, 2, 3, 4, gdzie 1 to wydarzenie najwcześniejsze a 4 najpóźniejsze.

Kolejność	Wydarzenie
	przywilej koszycki
	koronacja Władysława Łokietka na króla Polski
	koronacja Przemysła II
	pokój w Kaliszu

Zadanie 17 (1 punkt)

Zapoznaj się z fragmentem tekstu źródłowego i wykonaj do niego zadanie.

"Kiedy po przepędzeniu wojska litewskiego lekki, łagodny deszcz stłumił potężną kurzawę, która zasypywała pole walki i walczących, między wojskiem [...] zawrzała od nowa w różnych miejscach bardzo zawzięta walka. [...] Wielka chorągiew [...] z białym orłem w herbie, którą niósł chorąży krakowski, rycerz Marcin z Wrocimowic herbu Półkozic, pod naporem wrogów upadła na ziemię. Ale walczący pod nią najbardziej zaprawieni w bojach rycerze i weterani podnieśli ją natychmiast i umieścili na swoim miejscu, nie dopuszczając do jej zniszczenia. Nie dali się jej podnieść, gdyby się nią nie zajął znakomity oddział najdzielniejszy rycerzy i gdyby jej byli nie obronili własnymi ciałami i orężem".

(źródło: [https://staropolska.pl/sredniowiecze/dziejopisarstwo/\[...\]_02.html](https://staropolska.pl/sredniowiecze/dziejopisarstwo/[...]_02.html) (dostęp 10.10.2018))

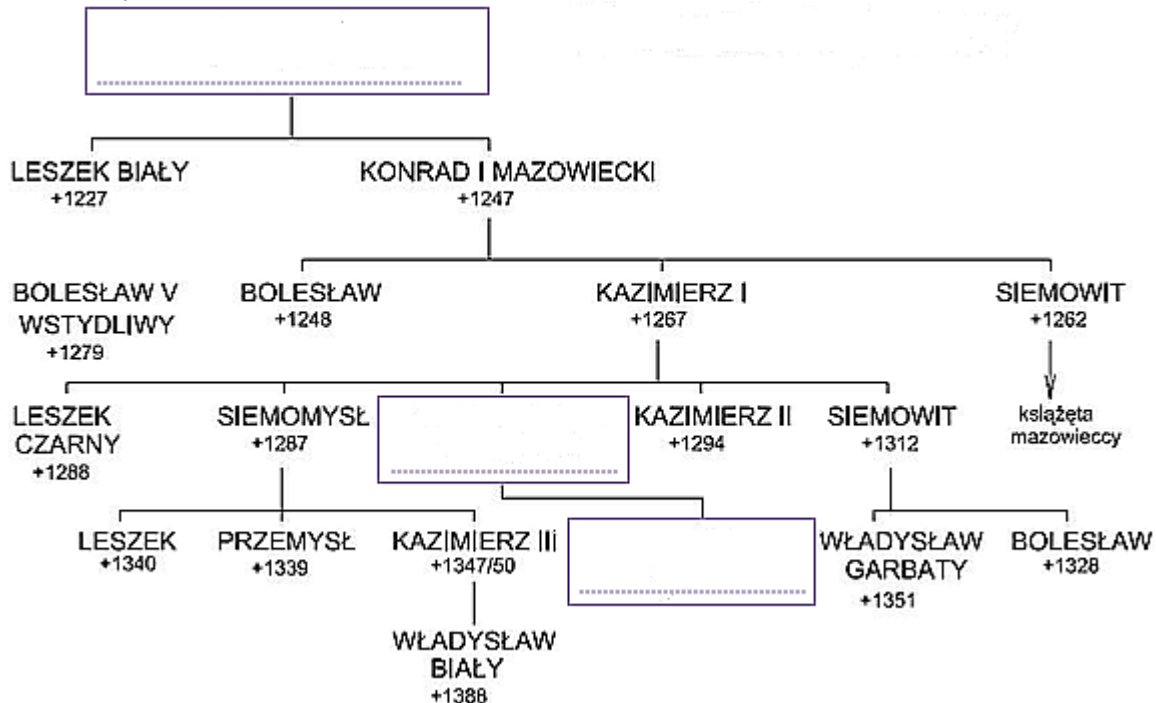
A. Na podstawie fragmentu tekstu źródłowego zidentyfikuj wydarzenie, które opisuje i wpisz jego nazwę .....

Zadanie 18 (3 punkty)

Uzupełnij drzewo genealogiczne, wpisując w wykropkowane miejsca odpowiednie imiona i przydomki władców dynastii Piastów.

Wyboru przedstawicieli dynastii Piastów dokonaj spośród następujących osób: Leszek Czarny, Henryk Brodaty, Władysław Łokietek, Henryk Pobożny, Kazimierz Wielki, Mieszko Stary, Kazimierz Sprawiedliwy

(źródło: oprac. własne)

Zadanie 19 (4 punkty)

Uzupełnij tabelę dopasowując do siebie wielkich odkrywców XV-XVI wieku i dokonane przez nich odkrycia geograficzne. Odpowiedzi dobierz spośród poniższych.

Odkrywcy: Ferdynand Magellan, Ferdynand Korteż, Bartolomeo Diaz, Francisco Pizarro, Krzysztof Kolumb

Odkrycia: droga morska do Indii, opłynięcie kuli ziemskiej, podbój Peru, odkrycie rzeki św. Wawrzyńca, odkrycie Półwyspu Labrador

Uwaga: Nie wszyscy odkrywcy i odkrycia do siebie pasują

Odkrywca	Odkrycie geograficzne
	Przylądek Dobrej Nadziei
Vasco da Gama	
	podbój Meksyku
Ferdynand Magellan	

Zadanie 20 (6 punktów)

Do podanych polskich królów elekcyjnych dopasuj wydarzenia, które miały miejsce za ich panowania, wpisując odpowiednie litery w wykropkowane miejsca.

Uwaga: zarówno władcy jak i wydarzenia są wymienieni w kolejności przypadkowej. Do niektórych władców może pasować więcej niż jedno wydarzenie, do innych nie pasuje żadne wydarzenie.

1. Jan Kazimierz Waza .....
2. Stefan Batory .....
3. Władysław IV Waza .....
4. Zygmunt III Waza .....
5. Jan III Sobieski .....
6. Michał Korybut Wiśniowiecki .....

- A. pokój w Buczaczu
- B. rozejm w Sztumskiej Wsi
- C. pierwsze skuteczne liberum veto
- D. wygnanie arian
- E. bitwa pod Kłuszynem
- F. ustanowienie Trybunału Koronnego
- G. rozejm w Jamie Zapolskim
- H. rokosz Zebrzydowski (sandomierski)

Zadanie 21 (5 punktów)

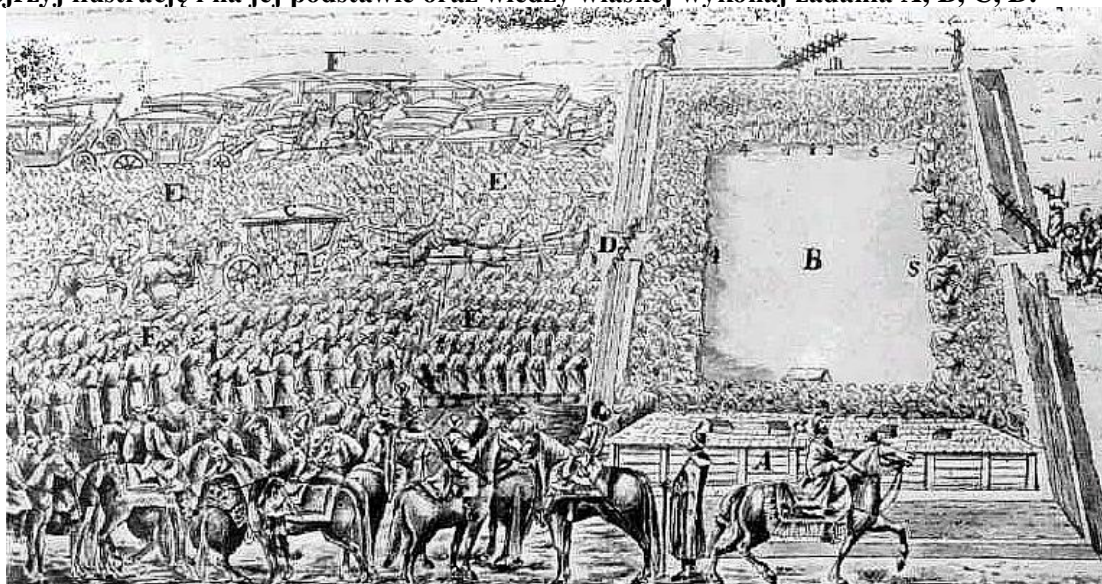
Zapoznaj się z opisami zjawisk politycznych, gospodarczych i kulturalnych występujących w nowożytnej Europie i wpisz w wykropkowane miejsce ich właściwe nazwy.

Uwaga: odpowiedź powinna zawierać jeden wyraz.

- A. Instytucja finansowa, największa w Antwerpii, dokonująca transakcji kupna - sprzedaży papierów wartościowych (weksli, akcji, obligacji) .....
- B. Wyznanie protestanckie, którego kolebką była szwajcarska Genewa. Zakładało uznanie Biblii za jedyne źródło wiary i odgórny podział ludzi na zbawionych i potępionych .....
- C. Kierunek filozoficzny zakładający oparcie wiedzy o doświadczeniu wewnętrznym i zewnętrznym oraz posiadanie przez człowieka umysłu, który jest niczym niezapisana tablica .....
- D. Nurt artystyczny z I połowy XVIII wieku, charakteryzujący się wyjątkową dekoracyjnością, bogactwem ornamentyki w architekturze i sztuce użytkowej .....
- E. Zbrojny związek szlachty o nastawieniu prokrólewskim lub opozycyjnym, odgrywający kluczową rolę w Polsce w XVIII wieku .....

Zadanie 22 (4 punkty)

Obejrzyj ilustrację i na jej podstawie oraz wiedzy własnej wykonaj zadania A, B, C, D.

(źródło: <https://histmag.org/Strzal-w-hetmana-sejm...-11190> (dostęp 5 IX 2018))

A. Obejrzyj ilustrację i podkreśl prawidłową odpowiedź.

Ilustracja przedstawia sejm:

- elekcyjny
- konwokacyjny
- koronacyjny
- żadna z pozostałych odpowiedzi nie jest prawidłowa

B. Na podstawie wiedzy własnej wpisz datę roczną odbycia po raz pierwszy sejmku wskazanego w odpowiedzi do zadania A .....

C. Na podstawie ilustracji i wiedzy własnej wymień zasadę ustrojową określającą sposób uczestnictwa w takim sejmie i wpisz jej nazwę .....

D. Podkreśl prawidłową odpowiedź:

Od czasu odbycia po raz pierwszy sejmiku ukazanego na ilustracji królowie zobowiązywali się do przestrzegania zasady:

- zwoływania sejmiku co dwa lata
- wybierania następcy za życia króla
- głosowania większością głosów
- żadna z pozostałych odpowiedzi nie jest prawidłowa

Zadanie 23 (5 punktów)

Wpisz w wy kropkowane miejsca nazwy państw, które były drugą stroną układów dyplomatycznych zawartych przez Rzeczpospolitą Obojga Narodów.

- A. pokój w Polanowie .....
- B. pokój w Oliwie .....
- C. traktaty welawsko - bydgoskie .....
- D. pokój w Karłowicach .....
- E. tzw. pokój Grzymułtowskiego .....

Zadanie 24 (1 punkt)

Wyjaśnij jednym zdaniem, że w XVI wieku Polska była spichlerzem Europy.

- .....

Zadanie 25 (6 punktów)

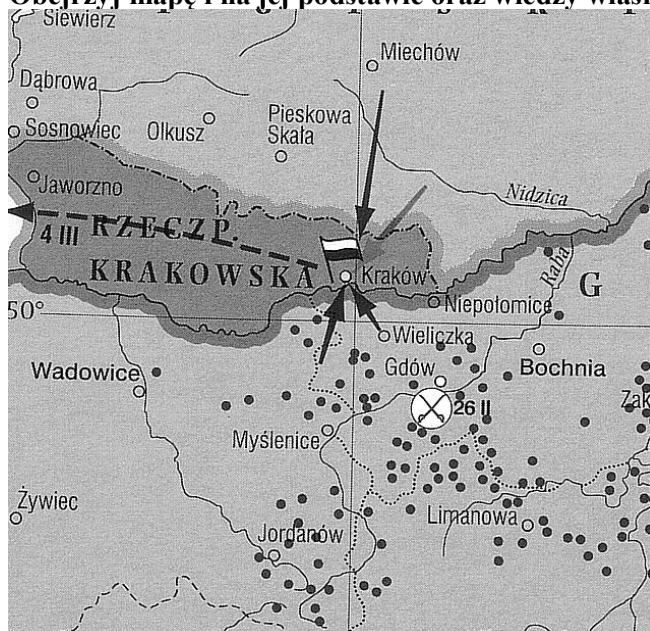
Wpisz do odpowiednich części tabeli postaci, które zasłynęły w XIX wieku z działalności niepodległościowej (wojskowej) oraz te, które zasłynęły z pracy organicznej.

Wyboru dokonaj spośród poniższych postaci: Józef Bem, Hipolit Cegielski, Romuald Traugutt, Ksawery Drucki-Lubecki, Aleksander Wielopolski, Józef Chłopicki

Działalność niepodległościowa (wojskowa)	Praca organiczna

Zadanie 26 (3 punkty)

Obejrzyj mapę i na jej podstawie oraz wiedzy własnej wykonaj zadania A, B, C.

(źródło: "Atlas historii [...]. Mapy i komentarze", Warszawa 2004, s. 102)

- A. Zidentyfikuj wydarzenie oznaczone na mapie strzałkami i wpisz jego nazwę .....
- B. Na podstawie wiedzy własnej wskaż trwałą konsekwencję polityczną wydarzenia zaznaczonego strzałkami dla obszaru zaznaczonego ciemniejszym kolorem .....
- C. Podkreśl prawidłową odpowiedź:

Czarne kropki na mapie oznaczają miejsca związane z działalnością:

- Ludwika Mierosławskiego
- Jakuba Szeli
- Romualda Traugutta
- żadna z pozostałych odpowiedzi nie jest poprawna

Zadanie 27 (3 punkty)

Zapoznaj się z fragmentem tekstu (źródło A) oraz ilustracją (źródło B) a następnie wykonaj zadania A, B, C.

źródło A

Julian Ursyn Niemcewicz: *"Wprowadził ten nowy wódz krój mundurów, niewolniczą postawę, drobności [...] w musztrze i obrotach, słowem chciał żywych, pełnych ducha ludzi naszych przemienić w wyprężone, nieruchome maszyny: najmniejsze uchybienie wprawiało go we wściekłą popędliwość, stąd rozmaite sceny"*.

(źródło: A. Wesolowska, „Zwierzę w Belwederze” – narodziny [...] mitu o wielkim księciu [...]", cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.hdl.../3-033_043-Wesolowska.pdf, dostęp 15 IX 2018)

Źródło B

(źródło: "Szymona Kobylińskiego gawędy o broni i mundurze", Warszawa 1984, s.61)

A. Na podstawie źródeł A i B oraz wiedzy własnej zidentyfikuj państwo, w którym działał polityk podkreślony w źródle A i wpisz nazwę tego państwa .....

B. Rozstrzygnij, czy ocena autora wypowiedzi w źródle A znajduje potwierdzenie w źródle B i podkreśl właściwą odpowiedź:

- znajduje

- nie znajduje

C. Na podstawie wiedzy własnej zidentyfikuj wydarzenie do którego przyczyniła się postawa polityka opisanego w źródle A i wpisz nazwę tego wydarzenia .....

Zadanie 28 (8 punktów)

Uzupełnij tabelę, przyporządkowując do jej odpowiednich części postaci reprezentujące poszczególne dziedziny nauki i sztuki. Wyboru dokonaj spośród następujących osób:

Alexander Bell, Ludwik Pasteur, Michael Faraday, Thomas Edison, Claude Monet, Wilhelm Röntgen, Maria Skłodowska - Curie, Gustave Flaubert

Fizyka	Medycyna	Technika	Sztuka

Zadanie 29 (3 punkty)

Uzupełnij tabelę, przyporządkowując partie polityczne do właściwych kierunków politycznych powstałych na ziemiach polskich przed I wojną światową. Odpowiedzi wybierz spośród następujących skrótów nazw partii/stronnictw: ND, PPS, SDKPiL, SL, PSL, KPP, BBWR

Uwaga: niektóre skróty partii mogą nie pasować do żadnej części tabeli

Ruch lewicowy	Ruch narodowy	Ruch ludowy

Zadanie 30 (3 punkty)

Obejrzyj mapę konturową Europy i zaznacz na niej przynależność w 1916 roku krajów oznaczonych cyframi 1, 2, 3 do bloków militarnych: Trójprzymierza (wpisz w puste pole literę "A") i Ententy (wpisz w puste pole literę "B").

(źródło: oprac. własne)

Brudnopis